

A Kapcsolati Elégedettség Skála magyar változatának (RAS-H) pszichometriai jellemzői

Martos Tamás¹, Sallay Viola¹, Szabó Tünde¹, Lakatos Csilla², Tóth-Vajna Rita²
¹Semmelweis Egyetem, Mentálhigiéné Intézet, ²Semmelweis Egyetem, Doktori Iskola

Összefoglalás

Tanulmányunkban 270 együttélő, illetve házaspár kérdőíves adatait elemezve bemutatjuk a Kapcsolati Elégedettség Skála (Relationship Assessment Scale, RAS, Hendrick, 1988) magyar változatát (RAS-H) és értékeljük annak pszichometriai jellemzőit. Az eredmények szerint a mérőeszköz hét tétele stabilan egy faktorba rendeződik, és az így képzett skála belső konzisztenciája és teszt-reteszt megbízhatósága kiváló. A kapcsolati elégedettség mértéke nagyrészt független a szociodemográfiai jellemzőktől, de mindkét nemnél pozitívan függ össze a lelki egészség más mutatóival, például az önértékeléssel és az élettel való elégedettséggel. A RAS-H az elemzések alapján a párkapcsolati elégedettség megbízható és érvényes mérőeszköze.

Kulcsszavak: párkapcsolati elégedettség, Kapcsolati Elégedettség Skála, pszichometriai értékelés, megbízhatóság, érvényesség

1. Bevezetés

1.1 A konstrukció bemutatása és az eredeti kérdőív kidolgozása

A párkapcsolatok változatos formái a házassággal való elégedettség hagyományos mérőeszközei mellett szükségessé tették egy rövid, megbízható mérőeszköz kidolgozását, ami több fajta párkapcsolat vizsgálatára használható. A hét kérdésből álló Kapcsolati Elégedettség Skálát¹ (Relationship Assessment Scale, RAS) ezzel a szándékkal dolgozta ki a szerző (Hendrick, 1988). A kérdőív kifejlesztése során mind együtt élő, mind együttjáró párokkal kitöltették ki a RAS-t. A feltáró főkomponens-elemzés során mindkét esetben egyfaktoros struktúra rajzolódott ki, mely a variancia 46, illetve 57%-át magyarázta. A kérdőív megbízhatósága magas volt, továbbá a párok tagjainak válaszai szignifikánsan korreláltak egymással ($r=0,62$), míg véletlenszerűen párba állított emberek válaszai nem ($r= - 0,02$). A kérdőívet alkalmasnak találták továbbá az együtt maradó és a felbomló párkapcsolatok megkülönböztetésére is (Hendrick, 1988). A kérdőív kidolgozása utáni első tíz év tapasztalata azt mutatta, hogy a RAS korrelációja a többi házassági elégedettséget mérő teszttel magas, és jó a teszt-reteszt megbízhatósága is. Következésképpen mér etnikailag és kor szerint változatos párok körében, valamint jól használható pár és családterápiát kereső pároknál is (Hendrick, Dicke, & Hendrick, 1998).

1.2 Kérdőív-változatok, adaptációk más nyelveken

A RAS-t kidolgozása óta számos nyelvre lefordították és világszerte használják. Például mind a német, mind a brazil verzió esetében igazolták az eredeti kérdőív egy faktoros modelljét (Hassebrauck, 1991), és magas megbízhatóságát (Cronbach-alfa $\geq 0,85$) (Cassepp-Borges & Pasquali, 2011; Dinkel & Balck, 2005). Kivételt képez viszont a RAS svéd fordítása: szívbeteg válaszadók adatait elemezve a faktoranalízis két faktort különböztetett meg egymástól: az elvárások és szükségletek kielégülésére épült kapcsolatot a szerelemre és odaadásra épült kapcsolattól. Ez a verzió is kielégítő pszichometriai tulajdonságokkal rendelkezett a tartalmi érvényesség, a konstrukció-érvényesség, az egyneműség és stabilitás szempontjából (Rask et al., 2010). Elképzelhető viszont, hogy a kapott eltérések a sajátos mintaválasztásnak köszönhetőek.

¹ A kérdőív nevét nem szöveghű fordításban használjuk a továbbiakban, mivel az 'assessment' közvetlen lefordítását kevésbé szerencsésnek találtuk a kapcsolatok kontextusában. Az „elégedettségre” való utalás pontosan visszaadja akérdőív által mért konstrukciót.

Újabban kisebb átfogalmazásokat végeztek a RAS-on, melynek segítségével, több fajta szoros kapcsolat mérésére vált alkalmassá, miközben jók maradtak a pszichometriai mutatói (Renshaw, McKnight, Caska, & Blais, 2011). A pszichometriai jellemzőket legújabban egy meta-analízis eredményei is megerősítették: a Cronbach-alfa értéke átlagban 0,872 volt (0,68 – 0,98 között) (Graham, Diebels, & Barnow, 2011).

1.3 A mérőeszközzel szerzett eredmények

A kifejlesztése óta eltelt több mint két évtizedben számos kutatásban használták a RAS-t a kapcsolati elégedettség mérőeszközeként, melyek közül néhány közelmúltban publikált eredményre utalunk. Ezek egyúttal azt is jelzik, hogy a kérdőív változatos életkori, etnikai, vagy betegcsoportok esetében használható. Így például idős ausztrál nők szexualitását befolyásoló faktorok között kimutatták a párkapcsolati elégedettség szerepét (Howard, O'Neill, & Travers, 2006), pakisztáni nők esetében pedig a skála alacsonyabb pontszámai érzékenyen jelezték a háttérben meglévő párkapcsolati abúzust (Naeem, Irfan, Zaidi, Kingdon, & Ayub, 2008). Egy másik tanulmányban Afrikából emigrált és az USA-ban született házaspárok körében azt találták, hogy a házassággal kapcsolatos előzetes elvárások teljesülése csak az afrikai emigránsok körében jelezte előre az elégedettséget (Ngazimbi, Daire, Soto, Carlson, & Munyon, 2013). A romantikus kapcsolatok minőségét befolyásoló tényezők közül a testvérkapcsolatok szerepét vizsgálva nem találtak szignifikáns összefüggést a RAS és a testvérrel való gyermekkori kapcsolat között, de összefüggést láttak a RAS, a születési sorrend és a kapcsolat hossza között (Robertson, Shepherd, & Goedeke, 2014). A RAS-t használták továbbá a *patológikus szerelem* kutatása során (Sophia et al., 2009), a PTSD kapcsolati következményeinek felméréshez (Campbell & Renshaw, 2013), illetve a betegségekkel való kapcsolati megküzdés mutatójaként (Marcus, Richards, Chambers, & Bhowmick, 2013; Garos, Kluck, & Aronoff, 2007). Végül érdemes idézni a *Big 5* személyiségvonásaival való összefüggéseket: eszerint a neuroticizmus negatívan, az extravertió és a barátságosság pozitívan befolyásolja a párkapcsolati elégedettséget (White, Hendrick, & Hendrick, 2004).

1.4 A Kapcsolati Elégedettség Skálával kapcsolatos korábbi kritikák, észrevételek

Számos előnye mellett érte kritikai észrevétel is a RAS-t. A kapcsolati elégedettség mérésére használatos rövid tesztek sokkal szegényesebben mérik az elégedettséget, mint a főkomponens analízissel és az IRT (item response theory) segítségével kidolgozott, több kérdéses Pár Elégedettség Index (Couple Satisfaction Index, CSI). A CSI precízebb, ennek megfelelően jobban detektálja az elégedettség különböző szintjeit (Funk & Rogge, 2007).

1.5 Összefoglalás, a vizsgálat célja

Összességében a kutatások alapján elmondható, hogy a RAS egy könnyen érthető, egyszerű, gyorsan kitölthető és értelmezhető, pszichometriailag érvényes és megbízható mérőeszköz többfajta kapcsolati elégedettség mérésére. Nincs tudomásunk viszont arról, hogy a RAS-t lefordították volna korábban magyar nyelvre, így elkészítettük a fordítást. A tanulmányban bemutatjuk egy hazai mintán végzett kérdőíves vizsgálat első eredményeit.

2. Módszer

2.1 Minta és eljárás

A kutatás 270 Budapesten és környékén lakó házas- illetve együttélő pár kérdőíves megkérdezésén alapult, a kérdőíveket kérdezőbiztosok juttatták el a válaszadókhoz. A házaspárok aránya 58%, az együttélőké 42%, az életkor szerinti átlag±szórás a férfiaknál 39,8±10,5 év, a nőknél 37,6±9,9 év volt (min-max: 18-65, illetve 19-64 év). Az alap-/közép-/felsőfokú végzettségük száma a férfiaknál 91/116/61, a nőknél 46/132/92 volt. A diádkutatás jellegéből adódóan a férfi és női válaszok nem függetlennek egymástól, így ezeket nem egyben, hanem két külön almintaként használjuk a mostani elemzésben. Az idői stabilitás elemzése számára továbbá egy online kérdőív segítségével lekérdezett kisebb kényelmi mintán (N = 55 fő, 12 férfi, és 43 nő, életkoruk 40,6 ± 16,3, illetve 41,2 ± 12,5év)

két hét eltéréssel, ugyanazokkal a személyekkel felvettük a Kapcsolattal való Elégedettség Kérdőívet.

2.2 Eszközök

Az adatfelvétel során egy sok kérdőívből álló kérdőívsomagot vettünk fel, melyből itt csak az elemzett mérőeszközöket mutatjuk be. A megbízhatósági jellemzőket az adatbázis jellegéből adódóan külön férfiakra és nőkre adjuk meg.

Szociodemográfiai adatok. A nem, életkor és iskolai végzettség mellett kérdeztük az együttélés státuszát, a kapcsolat időtartamát, gyermekek számát, az anyagi helyzettel való szubjektív elégedettség mértékét.

Kapcsolati Elégedettség Kérdőív (RAS-H). A kérdőív hét, többségében pozitívan megfogalmazott kérdést tartalmaz a kapcsolattal való elégedettségről. A válaszadó öt fokú skálán jellemezheti magát azzal kapcsolatban, hogy mennyire jellemző rá a kérdésben megfogalmazott tapasztalat (Pl. „Mennyire felel meg partnere az Ön igényeinek?” 1 = kevéssé, 5 = nagyon). A megbízhatósági adatokat alább mutatjuk be.

Szexuális elégedettség. A RAS-H kérdéseire kapcsolódva egy további kérdést is megfogalmaztunk, mely így szólt: „Mennyire találja kielégítőnek a szexuális kapcsolatukat?”. A válaszadás a RAS esetében leírt módon történt.

Élettel való Elégedettség Kérdőív (SWLS-H, magyar változat: Martos és mtsai, 2014, jelen kötet). Az SWLS-H öt tételes kérdőív, valamennyi tétel egyenesen mér, a válaszadók 7 fokú skálán adhatják meg az állításokkal való egyetértésük mértékét (1 = egyáltalán nem ért egyet, 7 = teljesen egyetért, Cronbach-alfa = 0,899 és 0,889).

Önértékelés (magyar változat: Sallay és mtsai, 2014, jelen kötet). A skála az általános (globális) önértékelést méri négyfokú Likert-típusú skálán (1 = egyáltalán nem értek egyet, 4 = teljesen egyetértek). A skála belső konzisztenciája megfelelőnek bizonyult (Cronbach-alfa: 0,829 és 0,861).

Élet Értelme Kérdőív (MLQ-H, magyar változat: Martos & Konkoly Thege, 2012). A 10 tételes kérdőív öt tétele az értelmesség megélését (MLQ-P), míg öt az értelem keresését méri (MLQ-S). A válaszadás 7 fokú Likert-típusú skálán történik (1 = egyáltalán nem igaz, 7 = tökéletesen igaz, Cronbach-alfa = 0,838 és 0,873 a megélés, illetve 0,780 és 0,840 a keresés alskálák esetében).

Szubjektív egészségi állapot. Egy kérdés mérte a válaszadó értékelést saját egészségi állapotáról: „Összességében milyenek értékeli az egészségi állapotát?”. Az öt válaszlehetőség a *nagyon rossztól a kiválóig* terjedt.

3. Eredmények

3.1 Strukturális elemzés

A két nemre külön elvégzett feltáró főkomponens-elemzés azt mutatta, hogy mindkét nem esetében 1-1 komponens emelkedett ki 1,0 sajátérték felett, mely a férfiaknál a variancia 64,3%-át, a nőknél az 59,3 %-át magyarázta (sajátérték 4,0 és 5,93). Az egyes tételek komponens-töltése mindkét nem esetében legalább 0,55 volt abszolút értékben. A legmagasabb töltést (férfiaknál 0,862, nőknél 0,894) a 2. tétel kapta, mely közvetlenül rákérdez a kapcsolattal való elégedettségre, ami arra utal, hogy a skála valóban az elégedettség konstruktumát éri.

3.2 Megbízhatóság, leíró statisztika

Az 1. táblázatban bemutatjuk az RAS-H Cronbach-alfa értékeit és leíró statisztikáját az egyes almintákban. A belső konzisztencia értékeit nagyon jónak találtuk. A két nem pontszámait páros t-próbával összehasonlítva az átlagértékek nem különböztek szignifikánsan ($t=1,712$, $df=261$, $p=0,088$), viszont magasan korreláltak a partnerek között ($r = 0,622$ $p < 0,001$). Az időbeli stabilitást a két – időben közel megismételt – adatfelvétel közötti korrelációs együtthatóval mértük (Cronbach-alfa a két adatfelvétel során 0,91 és 0,93), ennek

mértéke $r = 0,90$ ($N=55$, $p<0,01$), ami arra utal, hogy a kérdőív időbeli stabilitása is megfelelő.

1. táblázat A RAS-H megbízhatósága és leíró statisztikája a két nem almintáiban

	N	Cronbach-alfa	Átlag	Szórás
RAS-H Férfiak	262	0,843	30,53	4,14
RAS-H Nők	262	0,897	30,13	4,53

3.3 Összefüggés a szociodemográfiai változókkal

262 fős női és férfi almintán egy-egy lineáris regressziós elemzéssel vizsgáltuk, hogy a RAS milyen módon függ össze alapvető szociodemográfiai jellemzőkkel. Az előrejelző változók az életkor, a szubjektív anyagi helyzet, a szubjektív egészségi állapot, az iskolázottság, a kapcsolat hossza és az együttélés/házasság voltak. Az egészségi állapot, és a kapcsolat hossza nem bizonyult szignifikáns előrejelző változónak. Férfiak esetében a modell csak marginálisan szignifikáns, $F = 1,91$, $p=0,07$, az egyetlen szignifikáns prediktor a középfokú végzettség (béta = 0,162, $p = 0,039$). A nők esetében a modell szignifikáns, $F = 5,03$, $p < 0,001$, szignifikáns prediktorok a szubjektív anyagi helyzet (béta = 0,385, $p < 0,001$) és a felsőfokú végzettség (béta = -0,211, $p = 0,039$). Azt látjuk, hogy a kapcsolati elégedettség férfiak esetében nem függ össze a szociodemográfiai változókkal, míg a nőknél elsősorban a saját anyagi helyzetük jobb megítélése a pozitív előrejelzője a kapcsolattal való elégedettségüknek.

3.4 Konvergens és divergens validitás

A 2. táblázatban bemutatjuk az RAS-H korrelációját néhány további kérdőívvel, illetve jellemzővel. Látható, hogy a kapcsolati elégedettség pozitívan, de nem túl erősen korrelál az élet értelmességének megélésével (MLQ-P) és az önértékeléssel. Látható továbbá, hogy a kapcsolati elégedettség pozitívan korrelál a szexuális elégedettség tétellel, ugyanakkor nem érzékeny az egészségi állapot mutatóra.

2. táblázat A RAS-H korrelációja más jellemzőkkel férfi és női almintán

	Férfi almintá	Női almintá
MLQ-P	0,288**	0,207**
MLQ-S	-0,147*	-0,064
Önértékelés	0,245**	0,385***
SWLS	0,262**	0,470***
Szubjektív eg. állapot	0,086	0,083
Mennyire kielégítő a szexuális kapcsolatuk?	0,425**	0,492**

$N = 262$

MLQ-P = Értelmesség megélése, MLQ-S = Értelmesség keresése, *** $p < 0,001$; ** $p < 0,01$;

* $p < 0,05$, a béta együtthatók a végleges modellből származnak

3.5 Inkrementális validitás

Hierarchikus regresszió-elemzést végeztünk annak ellenőrzésére, hogy az RAS-H más mérőeszközökhöz képest rendelkezik önálló előrejelző erővel. Függő változónak az étellel való elégedettséget választottuk. Az első blokkban a demográfiai adatokat (életkor, iskolai végzettség), a szubjektív anyagi helyzetet és egészségi állapotot, a másodikban az önértékelést és az élet értelmességének jellemzőit, végül a harmadik lépésben az RAS-H-t bocsátottuk az egyenletbe (ld. 3. táblázat), nemi almintánként külön ($N=262$). Az eredmények azt mutatják, hogy az RAS-H csak a nők esetében bírt hozzáadott magyarázó erővel (magyarázott variancia 6,7%, $F = 34,92$, $p < 0,001$), férfiaknál viszont nem.

3. táblázat Az étellel való elégedettséget előrejelző tényezők, hierarchikus lineáris regresszióelemzése

	Férfiak			Nők		
	Béta	R ²	F	Béta	R ²	F
<i>1. lépés</i>		0,228	13,79***		0,344	26,10***
Életkor	-0,080			-0,066		
Szubjektív anyagi helyzet	0,316***			0,336***		
Szubjektív egészségi állapot	0,053			0,021		
Isk.végz. 1. (közép vs. alap)	0,127			0,177		
Isk.végz. 2. (felső vs. alap)	0,106			0,283***		
<i>2. lépés</i>		0,125	14,88***		0,122	18,66***
Önértékelés	0,142			0,146		
MLQ-P	0,257***			0,176***		
MLQ-S	0,009			0,016		
<i>3. lépés</i>						
RAS-H	0,063	0,003	1,21	0,294	0,067	34,92***
<i>Teljes modell</i>		0,356	14,13***		0,533	30,94***

Megjegyzések: N = MLQ-P = Értelmesség megélése, MLQ-S = Értelmesség keresése,
 *** p < 0,001; ** p < 0,01; * p < 0,05, a béta együtthatók a végleges modellből származnak

4. Megbeszélés

Tanulmányunkban bemutattuk a Kapcsolati Elégedettség Skála (RAS-H) elméleti hátterét, majd empirikus adatokon ellenőriztük a mérőeszköz pszichometriai jellemzőit. A nemzetközi szakirodalom nagy részével összhangban azt találtuk, hogy a kérdőív tételei egy faktorba rendeződnek, az így képzett skála belső konzisztenciája és időbeli stabilitása pedig kiváló. A kapcsolati elégedettség mértéke férfiaknál lényegében nem függött a szociodemográfiai háttértényezőktől, köztük a kapcsolat hosszától és a gyermekek számától sem, míg nőknél az egyetlen jelentős tényező az anyagi helyzettel való szubjektív elégedettség volt. A párok elégedettsége nagy mértékben korreált egymással. Pozitív összefüggés mutatkozott továbbá a lelki egészség további indikátoraival is, legerősebben mégis a szexuális kapcsolattal való elégedettséggel függött össze, ami arra utal, hogy a skála kellő mértékű konvergencia és divergencia validitással rendelkezik.

A kutatás néhány korlátját ezzel együtt figyelembe kell venni: a vizsgált minta viszonylag alacsony elemszámú volt, a felvétel pedig önkéntességgel történt, így hiányzik a külső megfigyelők véleményével, vagy valamilyen külső kritériummal való összevetés is.

Az eredmények alapján mégis úgy véljük, hogy a RAS-H jól megfelelt kutatások számára mint a párkapcsolati elégedettség mérőeszköze, mivel pszichometriai megfelelősége mellett tételei jól érthetőek, és a kapcsolati tapasztalatok fontos aspektusaira kérdeznak rá. Az egyes kérdések megszövegezése továbbá olyan, hogy kis változtatással más fontos kapcsolatokra vonatkoztatva is használható.

Függelék: A Kapcsolati Elégedettség Skála

Az alábbi kérdések az Önök párkapcsolatára vonatkoznak. Kérem, válaszoljon egy 5-fokú skálán, ahol az 1-es azt jelenti, hogy kevéssé, az 5-ös pedig azt, hogy nagyon jellemző Önre az, amire a kérdés utal.

		kevéssé				nagyon
1	Mennyire felel meg partnere az Ön igényeinek?	1	2	3	4	5
2	Általában véve mennyire elégedett Ön a kapcsolatukkal?	1	2	3	4	5
3	Összehasonlítva másokéval mennyire jó az Önök kapcsolata?	1	2	3	4	5
4	Milyen gyakran gondol arra, hogy bár el sem kezdte volna ezt a kapcsolatot?	1	2	3	4	5
5	Milyen mértékben felel meg a kapcsolatuk az Ön	1	2	3	4	5

	eredeti elvárásainak?					
6	Mennyire szereti partnerét?	1	2	3	4	5
7	Mennyi probléma van az Önök kapcsolatában?	1	2	3	4	5
8	Mennyire találja kielégítőnek a szexuális kapcsolatukat?	1	2	3	4	5

A 4. és a 7. kérdések fordítottan pontozandók.

A 8. kérdés kiegészítő kérdés, nem része az eredeti RAS-nak.

Hivatkozások

- Campbell, S. B., & Renshaw, K. D. (2013). PTSD symptoms, disclosure, and relationship distress: Explorations of mediation and associations over time. *Journal of Anxiety Disorders, 27*(5), 494-502. doi: 10.1016/j.janxdis.2013.06.007
- Cassepp-Borges, V., & Pasquali, L. (2011). Características psicométricas da Relationship Assessment Scale. [Relationship Assessment Scale's psychometric characteristics]. *Psico-USF, 16*(3), 255-264. doi: 10.1590/s1413-82712011000300002
- Dinkel, A., & Balck, F. (2005). An evaluation of the German Relationship Assessment Scale. *Swiss Journal of Psychology, 64*(4), 259-263. doi: 10.1024/1421-0185.64.4.259
- Funk, J. L., & Rogge, R. D. (2007). Testing the Ruler With Item Response Theory: Increasing Precision of Measurement for Relationship Satisfaction With the Couples Satisfaction Index. *Journal of Family Psychology, pp.* 572-583.
- Garos, S., Kluck, A., & Aronoff, D. (2007). Prostate cancer patients and their partners: differences in satisfaction indices and psychological variables. *J Sex Med, 4*(5), 1394-1403. doi: 10.1111/j.1743-6109.2007.00545.x
- Graham, J. M., Diebels, K. J., & Barnow, Z. B. (2011). The Reliability of Relationship Satisfaction: A Reliability Generalization Meta-Analysis. *Journal of Family Psychology, 25*(1), 39-48. doi: 10.1037/a0022441
- Hassebrauck, M. (1991). ZIP - A SCALE FOR ASSESSMENT OF SATISFACTION IN CLOSE RELATIONSHIPS. *Zeitschrift Fur Sozialpsychologie, 22*(4), 256-259.
- Hendrick, S. S. (1981). Self-disclosure and marital satisfaction *Journal of Personality and Social Psychology, 40*, 1150-1159.
- Hendrick, S. S. (1988). A Generic Measure of Relationship Satisfaction. *Journal of Marriage and Family, 50*(1), 93-98.
- Hendrick, S. S., Dicke, A., & Hendrick, C. (1998). The relationship assessment scale. *Journal of Social and Personal Relationships, 15*(1), 137-142.
- Howard, J. R., O'Neill, S., & Travers, C. (2006). Factors affecting sexuality in older Australian women: sexual interest, sexual arousal, relationships and sexual distress in older Australian women. *Climacteric, 9*(5), 355-367. doi: 10.1080/13697130600961870
- Marcus, D. A., Richards, K. L., Chambers, J. F., & Bhowmick, A. (2013). Fibromyalgia family and relationship impact exploratory survey. *Musculoskeletal Care, 11*(3), 125-134. doi: 10.1002/msc.1039
- Naeem, F., Irfan, M., Zaidi, Q. A., Kingdon, D., & Ayub, M. (2008). Angry wives, abusive husbands: relationship between domestic violence and psychosocial variables. *Womens Health Issues, 18*(6), 453-462. doi: 10.1016/j.whi.2008.08.002
- Ngazimbi, E. E., Daire, A. P., Soto, D., Carlson, R. G., & Munyon, M. D. (2013). Marital Expectations and Marital Satisfaction Between African Immigrant and United States Born Married Couples. *Journal of Psychology in Africa, 23*(2), 317-321.
- Rask, M., Malm, D., Kristofferzon, M. L., Roxberg, A., Svedberg, P., Arenhall, E., . . . Benzein, E. (2010). Validity and reliability of a Swedish version of the Relationship

- Assessment Scale (RAS): a pilot study. *Canadian journal of cardiovascular nursing = Journal canadien en soins infirmiers cardio-vasculaires*, 20(1), 16-21.
- Renshaw, K. D., McKnight, P., Caska, C. M., & Blais, R. K. (2011). The utility of the relationship assessment scale in multiple types of relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 28(4), 435-447. doi: 10.1177/0265407510377850
- Robertson, R., Shepherd, D., & Goedeke, S. (2014). Fighting like brother and sister: Sibling relationships and future adult romantic relationship quality. *Australian Psychologist*, 49(1), 37-43. doi: 10.1111/j.1742-9544.2012.00084.x
- Sophia, E. C., Tavares, H., Berti, M. P., Pereira, A. P., Lorena, A., Mello, C., . . . Zilberman, M. L. (2009). Pathological love: impulsivity, personality, and romantic relationship. *CNS Spectr*, 14(5), 268-274.
- White, J. K., Hendrick, S. S., & Hendrick, C. (2004). Big five personality variables and relationship constructs. *Personality and Individual Differences*, 37(7), 1519-1530. doi: 10.1016/j.paid.2004.02.019

Köszönetnyilvánítás

A kézirat elkészítését az OTKA PD 105685 sz. kutatási pályázat támogatta.

A szerzők munkamegosztása

(mely szerző mivel járult hozzá a kézirat megszületéséhez; pl. hipotézisek kidolgozása, vizsgálat lefolytatása, statisztikai elemzések, kézirat megszövegezése stb.);

cím, összefoglalás és kulcsszavak angol nyelven.